

Alicja Saniewska

 10 lipca 2008 roku, po 59 latach życia, odeszła od nas doc. dr hab. Alicja Saniewska. W piękny lipcowy dzień, stojąc nad jej grobem w Puchałach na Podlasiu przypominałem sobie moje pierwsze z nią spotkanie. By to przed 30 laty również w słoneczny i ciepły, lipcowy dzień, kiedy przyszła do pracy do nowo-tworzącej się Pracowni Fitopatologii Roślin Ozdobnych Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Była wówczas studentką Wydz. Ogrodniczego SGGW w Warszawie i przez pierwsze 4 lata pracowała na etacie technicznym zajmując się również swoją pracą magisterską dotyczącą hipeastrum. Już wówczas zainteresowała się grzybem *Stagonospora curtisii*, powodującym czerwoną plamistość tej rośliny. W dalszych latach już swojej pracy naukowej powracała do tego gatunku włączając go do badań nad szkodliwością, rolą czerwonego barwnika, produkowanego w zainfekowanych liściach oraz możliwościami biologicznej ochrony roślin przed tym patogenem. Wynikiem tych badań było opublikowanie kilkunastu prac naukowych głównie w *Phytopathologia Polonica*, z których dane nad inhibitorami biosyntezy poliamin, kwasami salicylowym i tiosalicylowym należą do światowych osiągnięć autorki.

Po ukończeniu studiów Alicja podjęła bardzo ważny w tym okresie dla produkcji problem fuzariozy naczyniowej astrów. Choroba dziesiątkowała nasadzenia tej rośliny i dzięki ogromnej pracy Alicji udało się opracować elementy biologii patogena jego występowanie w glebach i na roślinach oraz szkodliwość. Pracę doktorską poświęconą temu zagadnieniu Alicja obroniła w 1991 roku. Już wtedy mogła przystąpić do realizacji badań nad oddziaływaniem czynników biotycznych i abiotycznych na rozwój *Phoma narcissi*. Po następnych 8 latach obroniła pracę habilitacyjną poświęconą temu zagadnieniu i kilka miesięcy później została powołana na stanowisko docenta w instytucie. Te 9 lat to nie tylko jej praca nad *P. narcissi* ale również badania nad możliwością biologicznej ochrony roślin przed najgroźniejszymi patogenami roślin. Na szczególną uwagę zasługują jej prace nad możliwością wykorzystania wyizolowanej przez nią bakterii *Bacillus polymyxa* jako czynnika w biologicznej ochronie roślin. Wspólnie z Polfa Pabianice prowadziła prace nad przygotowaniem biopreparatu na bazie tej bakterii. Badania te nie zostały zakończone z uwagi na zmiany organizacyjne w tym zakładzie w latach 90-tych XX wieku. Wspólnie z innymi pracownikami naukowymi Pracowni Alicja brała udział w opracowywaniu Programów Ochrony Roślin Ozdobnych publikowanych przez Plantpress i Instytut Ochrony Roślin. Ostatnie 10-lecie to badania Alicji nad możliwością wykorzystania wyciągów roślinnych, w tym m.in. z lucerny, grejpfruta, chrzanu oraz chitozanu w ochronie roślin, a także prace nad biologią i możliwościami zwalczania fuzaryjnej zgnilizny cebul tulipana. Bardzo istotne dla wyjaśnienia procesu zamierania cebul tulipanów, zainfekowanych przez *Fusarium oxysporum* f. sp. *tulipae* było podjęcie badań i opublikowane pierwszych danych nad rolą gum indukowanych w tych organach. Doc. Saniewska kierowała pracą doktorską dotyczącą tego zagadnienia, która wkrótce zostanie zakończona. Na temat ochrony roślin cebulowych Alicja napisała, wspólnie z innymi autorami, książkę „Ochrona ozdobnych roślin ozdobnych i bulwiastych”, ciesząc się dużym uznaniem producentów.

W nawale pracy Alicja pamiętała zawsze o publikowaniu i upowszechnianiu wyników uzyskanych ze swoich badań. W ciągu 30 lat opublikowała około 140 prac naukowych, 33 artykuły popularno-naukowe, 12 Programów Ochrony Roślin Ozdobnych oraz uczestniczyła w ok. 140 konferencjach krajowych i zagranicznych. Za jej pracę została nagrodzona Srebrnym Krzyżem Zasługi i Odznaką Zasłużony Pracownik Rolnictwa, a za badania dla praktyki kwiaciarskiej była kilkakrotnie nagradzana przez Towarzystwo Przyjaciół ISK.

W gronie naszej 8-osobowej Pracowni Alicja była osobą chyba najpracowitszą i bardzo dobrze zorganizowaną. Jej osobę najlepiej charakteryzują wypowiedzi najbliższych jej współpracowników. Jej doktorantka napisała, iż była wspaniałym nauczycielem, potrafiącym jasno i zwięźle przedstawiać problemy naukowe. Od niej nauczyła się systematyczności, dokładności i cierpliwości. Jeśli tylko była taka potrzeba, zawsze służyła pomocą. Emanowała z niej skromność i zawsze serdeczność. Koleżanki i koledzy fitopatolodzy z innych ośrodków naukowych z Polski wspominają jej ciepło, mądrość, chęć

pomocy w stosunku do innych, a przy tym ogromną skromność.

Żegnając Alicję wiem, że na codzień będzie jej brakowało nie tylko nam w Pracowni ale również innym polskim fitopatologom. Cześć jej pamięci.

Prof. dr hab. Leszek B. Orlikowski